

זבחים אחרים, שאינם קרבן פסח, שהן אסורין לשוחטן בשבת אפילו כששוחטן לשמן.

כשישנה את שמן, ושחטן לשם פסח בשבת — אינו דין שיהא חייב עליהן קרבן חטאת, שהרי היה אסור לו כלל לשוחטם.

אמר לו רבי יהושע לרבי אליעזר: לא תדון קל וחומר זה.

כי אם אמרת בפסח ששחטו בשבת לשם קרבן אחר, דין הוא שיהיה חייב חטאת כיון ששיניהו בשבת לשחטו בדבר [לשם קרבן] אשר אסור לשוחטו בשבת, וכיון שהיתה כוונתו לדבר האסור, הוא חייב קרבן.

תאמר בזבחים אחרים ששינן לשוחטן בשבת בדבר המותר, שחשב לשוחטן לשם קרבן פסח, שיש לפוטרו מדין טועה בדבר מצוה ועשה מצוה.

אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: אימורי [קרבנות] ציבור יוכיחו: שהן מותרין לשוחטן בשבת לשמן, ובכל זאת השוחט זבחים אחרים לשמן של קרבנות ציבור, כמו לשם תמיד או לשם מוסף, חייב קרבן חטאת.

ולמרות שהשוחט טעה בדבר מצוה ועשה מצוה הוא חייב חטאת.

אמר לו רבי יהושע: לא. אין זו ראיה לדבריך.

אבל, ואם ראויין הן לקרבן פסח, וכגון שהיה שה תמים בן שנה של שלמים, וטעה ושחטו לשם פסח משום שהיה טרוד ובחול לשחוט את פסחו, הרי זה נחשב ל"טועה בדבר מצוה ועשה מצוה", שהרי הזבחים ששחטן לשם פסח כשרים, ונמצא שקיים מצוה כל דהו, בשחיטת קרבנו.

ונחלקו תנאים אם הטועה בדבר מצוה ועשה מצוה חייב קרבן חטאת אם בשעה שקיים את המצוה עשה מעשה המחייב קרבן חטאת:

רבי אליעזר מחייב חטאת אף על פי שטעה בדבר מצוה, שחשב זבחים אלו קרבן פסח הם, ורצה לקיים בהם מצות קרבן פסח.

ורבי יהושע פוטר היות והוא טועה בדבר מצוה.

כי גם אם לא קיים את מצות קרבן פסח, וגם לא עלו לו קרבנותיו למילוי חובתו, בכל זאת הוא קיים מצוה כל דהו של הקרבת קרבן.⁽¹⁾

אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: הרי הדברים קל וחומר הם:

מה אם קרבן הפסח, שהוא מותר לשחטו לשמו בשבת, בכל זאת כשישנה את שמו ושחטו בשבת לשם קרבן אחר שאסור לשוחטו בשבת — גם לדבריך הוא חייב חטאת.

1. במסכת שבת קלז א נחלקו רבי שמעון ורבי מאיר במה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע. לדעת רבי שמעון — אם לא עשה מצוה חייב אפילו לרבי יהושע, וכל מחלוקתם בשעשה

מצוה. ואילו לדעת רבי מאיר — אם עשה מצוה פוטר אפילו רבי אליעזר. ולא נחלקו אלא כשלא עשה מצוה.